

УДК 671.12:7.017.4:7.012

ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОСОБЛИВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КОЛІРНОЇ ГАМИ ЕМАЛЕВИХ ПОКРИТТІВ ПРИ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННІ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

ОСТАПЕНКО Наталія, МУСІЄНКО Володимир, РУБАНКА Микола
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
rubanka.mm@knutd.edu.ua

Метою роботи є аналіз впливу властивостей (довгохвильового, середньохвильового та короткохвильового) діапазону кольорів на відчуття людини, її психоемоційне сприйняття та врахування зазначених особливостей при дизайн-проектуюванні ювелірних виробів. Створення подальшої перспективи розширення можливостей споживання таких ювелірних виробів як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Ключові слова: асоціації, колір, колірна гама, дизайн-проектуювання, психоемоційний стан, емалеві покриття, ювелірний виріб.

ВСТУП

Колір визначає безпосередній вплив на духовне формування всього суспільства. При цьому необхідно розрізнити дію кольору на організм людини (фізіологічний вплив) та сприйняття цього кольору людиною (психологічний вплив). Також необхідно комплексно розглядати систему колір-емоції, як ланки одного ланцюга, що постійно перебувають в причинно-наслідковому зв'язку.

Властивості кольору (довгохвильового, середньохвильового та короткохвильового діапазону) та їх безпосередній вплив на людину супроводжуються складними психофізіологічними процесами, сприйняття та розуміння яких є важливою і необхідною умовою при створенні та розробці нових моделей ювелірних виробів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Враховуючи актуальність питання використання особливих властивостей кольору при дизайн-проектуюванні ювелірних виробів, завданням досліджень є аналіз особливостей впливу (піднесений настроїв, натхнення творчості, агресія, байдужість, пасивність) на естетично-емоційне сприйняття цих властивостей, які залежать від індивідуальних особливостей психіки людини, що визначається відповідним типом функціонування нервової системи (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік). Такі особливості постійно проявляються в тривалості та яскравості емоційного сприйняття кожною людиною. Визначення основних закономірностей естетично-емоційного

кольору на споживача дозволяє цілеспрямовано створювати ювелірні прикраси наперед заданого емоційно-смыслового спрямування.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

В результаті проведеного аналізу літературних джерел [1, 2] було встановлено, що спектральні кольори постійно впливають на психоемоційний стан людини. Такий вплив пов'язаний з формуванням певних колірних асоціацій, які визначаються віком, родом діяльності, етнічної приналежності, освітою, темпераментом кожної людини. Формуються такі колірні асоціації як результат об'єктивних та суб'єктивних відчуттів кожної людини від побаченого та визначається насиченістю кольору, формою та розміром відповідної ювелірної розробки.

Дослідження психоемоційного впливу кольору на людину, дозволяє отримати результати розділити, за своїми характеристиками, на дві групи, а саме:

1. хроматичні кольори (в світлому спектрі є найбільш насичені);
2. ахроматичні кольори (не мають насиченості).

За своїми характеристиками кольори (в залежності від довжини хвилі) можна умовно поділити на «теплі» та на «холодні». До так званих «тепліх» кольорів належать жовто-червоні, жовті та жовто-зелені частини світлового спектру, що знаходяться в діапазоні 780-510 нм і вважаються активними. Такі кольори викликають у людини піднесений настрій, підвищення працездатності, покращують самопочуття.

Вплив кольору на психоемоційний стан людини безпосередньо пов'язаний з довжиною хвилі певного кольору світлового спектру. Кольори довгохвильової частини спектру, де переважають червоні, жовтогарячі в діапазоні 780-600 нм, стають джерелом додаткової енергії, створюючи піднесений настрій. Кольори світлового спектру в діапазоні 380-510 нм відносяться до групи «холодних» (пурпурні, фіолетові, сині, блакитні) вважаються пасивними, які викликають відчуття гальмування деяких важливих процесів життєдіяльності людини, сприяючи відновленню нервової системи, знімаючи внутрішнє напруження. Відповідні кольори світлового спектру, що знаходяться в діапазоні 590-480 нм (зелені, жовто-зелені), розсіюють та пом'якшують негативні емоції, викликають у людини відчуття рівноваги, спокою.

Особливу роль у створенні психоемоційного впливу на людину відіграють емалеві кольорові покриття, які характеризуються прозорістю фарб, яскравістю, розмаїттям кольорів та виділяються особливим блиском [3, 4].

При отриманні кольорових емалей використовують різні барвники у вигляді оксидів металів (заліза, міді, марганцю, кобальту, хрому, нікелю, сурми, іридію тощо).

Колір емалі (сила тону, густина) залежить від кількості барвника і чим його більше, тим яскравіший колір емалі. Для ослаблення будь-якого кольору використовують флюс, як за аналогією використовують воду в акварельному живописі [1, 2].

Приклади психоемоційного сприйняття кольору людиною, в залежності від темпераменту, можна продемонструвати на аналізі моделей ювелірних виробів, створених в програмному середовищі для тривимірного NURBS-моделювання Rhinoceros 3D [5] та представлених на рисунках 1, 2.

На рис. 1 представлені моделі ювелірних виробів, які виконані в червоному кольорі на золотистому фоні. Це знаки «Стрілець», «Скорпіон», «Козеріг» та «Лев». Люди, які обирають відповідну колірну гаму, володіють лідерськими якостями та люблять керувати. Якщо таким людям не завадять амбіції, то вони можуть багато чого самостійно досягти.

Рис. 1. Моделі ювелірних виробів колекції «Знаки зодіаку» створених в програмному середовищі Rhinoceros 3D:
а – «Стрілець»; б – «Скорпіон»; в – «Козеріг»; г – «Лев»

На рис. 2 представлені моделі ювелірних виробів, які виконані в синьому кольорі та на білому фоні. Це знаки «Риби», «Водолій», «Рак» та «Близнюки». Така колірна гама притаманна самодостатнім, самовпевненим людям, які досягли успіху в житті тільки завдяки власній наполегливості та постійній невтомній праці.

Рис. 2. Моделі ювелірних виробів колекції «Знаки зодіаку» створених в програмному середовищі Rhinoceros 3D:
а – «Риби»; б – «Водолій»; в – «Рак»; г – «Близнюки»

ВИСНОВКИ

Основна композиційна функція кольору полягає в його ефективних можливостях акцентувати та концентрувати увагу споживача на найбільш

важливих елементах нової розробки та виділити їх, створюючи умови для розуміння та сприйняття нової моделі.

Використання певних кольорних асоціацій дозволяє ефективно формувати конкретні задачі композиції, які необхідно враховувати та постійно впроваджувати дизайнерам-ювелірам при розробці сучасних зразків ювелірних виробів. Також необхідно знати та враховувати важливу особливість кольору, що привертає увагу споживача та формує його оцінку нової моделі.

Засвоєння та ефективне використання в практичній діяльності дизайнерів-ювелірів основних закономірностей психоемоційного впливу властивостей кольору, фону на людину є необхідним та обов'язковим елементом при розробці нових ювелірних виробів. Такі особливості необхідно враховувати при створенні нових композицій певного емоційно-смыслового змісту для людей різного віку, статі, професій та темпераменту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мусієнко В.О., Колосніченко М.В., Остапенко Н.В. Основи живопису та кольорознавства. Київ: КНУТД, 2018. 250 с.
2. Прищенко С.В. Кольорознавство : навчальний посібник. 3-тє вид., випр. і доповн. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 436 с.
3. Рижова О.П., Гуржій О.Б. Розробка декоративних емалей для виробів із золота, срібла та міді. Технологический аудит и резервы производства. 2016. № 2 (4). С. 55-59.
4. Ostapenko N.V., Musienko V.O., Rubanka M.M., Avramenko A.O., Vlasenko V.I. The Use of Special Properties of Color in the Design-projecting of Products. Art and design. 2020. №4(12). С. 41–50.
5. Рубанка М. М., Остапенко Н. В., Рубанка А. І. Особливості застосування сучасних програм у дизайн-проектванні ювелірних виробів. Art and Design. 2019. №4 (08). С. 109-118.

OSTAPENKO N., MUSIENKO V., RUBANKA M. EFFECTIVE USE OF SPECIAL PROPERTIES OF THE COLOR RANGE OF AN ENAMEL COVERING IN THE DESIGN-PROJECTING OF JEWELRY

The purpose of this work is to analyze the influence of the properties of the range of colors (longwave, medium-wave, and short-wave) on a person's feelings, his or her psycho-emotional perception, and consider these features in the design-projecting of jewelry. Also, to create further prospects for expanding the consumption of such jewelry in both domestic and foreign markets.

Key words: associations, color, color scheme, design-projecting, psycho-emotional state, enamel covering, jewelry.